

5 Golut

Fierbmeoktavuođas lea gárvvistan roavis golloárvoštallama. Árvvoštallojuvvon golut vuodđuduvvet 2017 goasttádusdássái, ja daidda gullet investerengolut sihke detáljaplánen ja hukseheaddji huksenmuttu hálddahušgolut. Árvvoštallamii gullá sirdinvuogádat Norggas.

Fierbmeoktavuođa huksema oppalašgollun (vuogádat Norggas) árvvoštallo 672-865 milj NOK molssaevttu mielde.

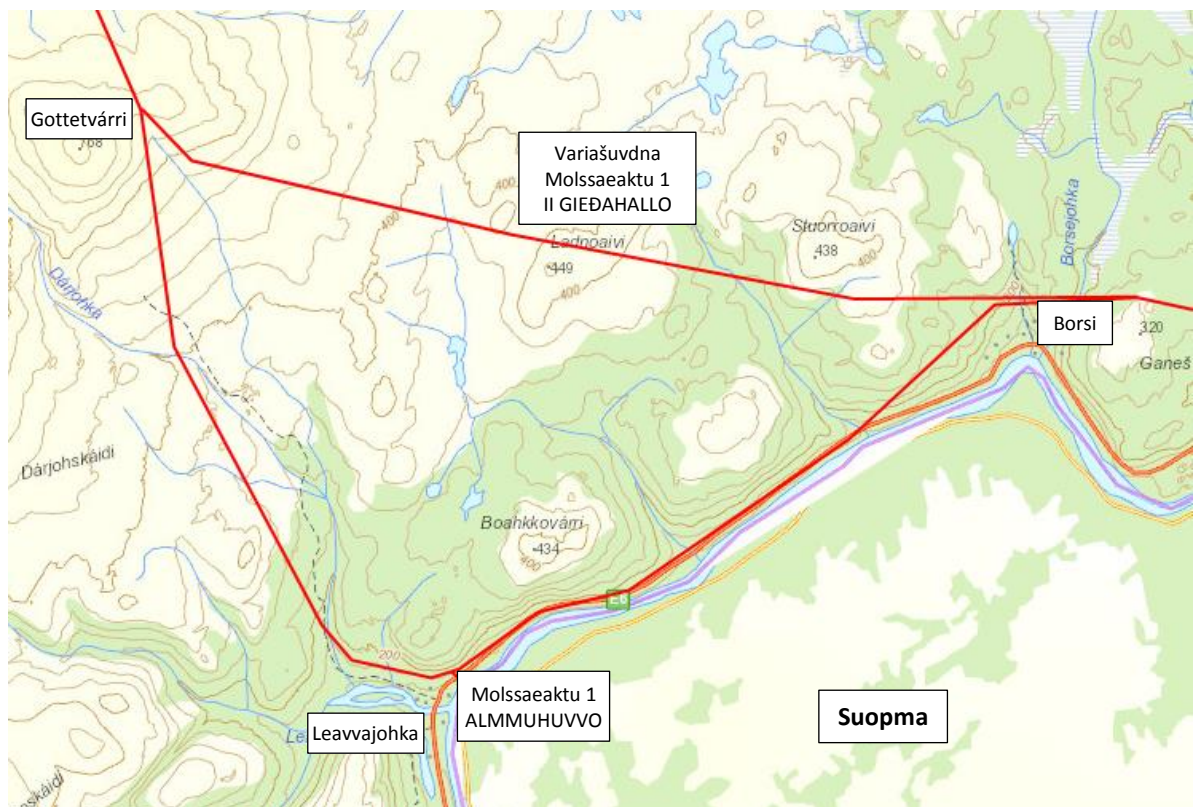
Máttás čujuhuvvon fierbmeoktavuođa eará molssaevttuid čuovvumuššan Suomas dahkkon nettoinvesteremat leat viidodaga ja goasttádusaid beales earáláganat.

6 Molssaevttolaš čovdosat, maid leat árvvoštallan muhto eai gieđahallo

6.1 Molssaevttolaš fierbmeoktavuođa linnjen máttás

Máttás čujuhuvvon fierbmeoktavuođa beales leat árvvoštallan linnjenmolssaevttu 1 (oktavuohta Ohcejohkii) variašuvnna Gottetvári ja Borssi gaskasaš oassái, gč. Govva 6-1.

Árvvoštallojuvvon variašuvdna ii leat almmuhuvvon, go linnjen dagašii eanet váikkuhusaid boazodoalloguovlluide ja meahcceanalundui ja ávkkástalašii unnit dálá infrastruktuvrra ja E6:ža. Jus linnjá gessojuvvo oanehut oassi bálddalaga E6:iin, de dán dihtii maiddái oanehut linnjemis bohtán goasttádusseastu unnu.

Govva 6-1. Máttás čujuhuvvon molssaaktu 1 oassi, man variašuvnna leat árvvoštallan.

6.2 Oppalaččat kábelas molssaeaktun áibmojohtasii

Fierbmealmmuhus, (almmuhus Stuorradiggái nr 14 2011-2012) [12], mas Stuorradiggi mearridii jagi 2012, addit linnjá das, ahte makkár linnjástellemiid prioriteret eana- ja mearrakábela geavaheamis.

Stuorradikki almmuheamis ovdanbuktojuvvon kritearaid mielde Grenselandet AS árvvoštalai almmuhuvvon 220 ja 420 kV fápmolinnjáid kábelastimiin čuovvovaččat:

- Sihke davás (Áttánjohka) ja máttás (Suopma) čujuhuvvon oktavuodain almmuhuvvon linnjemat leat norgalaš konteavsttas heivvolačča áibmojohtasiid huksemii. Jus välljejuvvo kábelčoavddus, váilon geainnut linnjemiid alde dahket váttisvuodaid maiddá ođđa johtinfávlliid dáfus. Kábela eai leat oaidnán heivvolažžan almmuhuvvon linnjemiidda.

7 Vejolaš láivudeaddji doaimmat

Oassin váikkuhusárvoštallamis dahkko vuđolaš árvvoštallan fidnu váikkuhusain birrasii, luondduresurssaide ja servodahkii ja gárvvistuvvo evttohus detáljaiguin láivudeaddji doaimbajuide, maiguin minimaliserejuvvojit dáidda čuohtán hehttehusat.

Vejolaš láivudeaddji doaimmat:

- Plánaid nuppástusat ja duovdaga mielde dahkkojuvvon vuogáidahttimat.
- Huksendoaimma ráddjehusat ovttaskas guovlluin fuođđu dáfus kritihkalaš áiggiin.
- Fápmolinnjáid merken lottiid roasmohuvvama eastimii ovttaskas osiin.
- Vejolaš boazodollui gullelaš láivudeaddji doaimmaid dárbu čielggaduvvo vuđolaččat ovttaskas áššáiosolaš bálgošsiiguin.

Dát logahallan ii leat dievaslaš, ja eanet dievaslaš oppalašgeahčastat láivudeaddji doaimmain boahká easka váikkuhusárvoštallama gárvvásmuvadettiin.

8 Evttohus árvvoštallanprográmmán

8.1 Fidnu váikkuhusat birrasii ja servodahkii

8.1.1 Duovdda ja visualiseren

- Ovdanbukto govvádus duovdagis, masa fidnu váikkuha.
- Duovddaárvvuin dahkko árvvoštallan ja árvvoštallo, makkár visuála váikkuhus doaimmain sáhtta leat dáidda árvvuide. Árvvoštallamis váldo vuhtii dálá váikkuhus duovdagii.
- Doaimmat visualiserejuvvojit. Visualiseremiiguin addojuvvo buorre govva čielggaduvvon linnjemiin ja teknihkalaš čovdosiin, geainnuid ja eará ráhkadusaid sajušteamis, gč. maŋgelis ovdanbuktojuvvon ovdánanvuogi govvádusa. Dárbbasettiin doaimmat visualiserejuvvojit dávjjimusat ásojuvvon guovlluid välljejuvvon báikkiin.
- Gárvvistuvvo árvvoštallan guovlluin, maiguin johtasiid jávkademiin sáhtta leat váikkuhus.

Ovdánanvuohki:

Eanemus mearkkašahhti duovdagii váikkuhan doaimmat govvejuvvojit áššegirjji Nasjonalt referansesystem for landskap 2005/2 (Álbmotlaš duovdaga refereansavuogádat)

(www.nibio.no). Ávžžuhuvvon detáljadássi dávista guovlludási dahje lea dárkilut. Duovdaga árvvut ja doaibmabijuid váikkuhus govvejuvvo ja árvvoštallojuvvo.

Teavstta, govaid ja kárttaid ávkkástallet duovddaváikkuhusaid govvema doarjjan.

Gárvvistit visualiserema, maiguin sáhtta nu bures go vejolaš árvvoštallat ráhkadusaid visuála váikkuhusaid. Molssaevttolaš stoalpodigrámmaid dáfus mihtilmassan gehččojuvvon earálágan čovdosiid galgá ovdanbuktit. Visualiseremat dahkkojuvvojit fotomontásan. Hukseheaddji sáhtta guorahallamis mielde ávkkástallat visualiserema (govaid/animašuvvna) geahččanbáikkiin dahkkon duovddamálliin fotomontásaid lassin. Jus dákkár málle gárvvistuvvo, dat addojuvvo NVE atnui.

Hukseheaddji váldá oktavuoda áššáiosolaš gielddaide, vai sáhttit válljet ovddasteaddji čuovgagovvenbáikkiid meroštallojuvvon báikkiid lassin. Guovllut sáhttet leat doaimmaid váikkuhusbiirii gártan visttiid, johtinfávlliid, sierra dehálaš olgolihkadanbáikkiid, turismabáikkiid ja kulturbirrasiid oktavuodas. Čuovgagovvenbáikkid ja -hálttit čájehuvvojit oppalaškárttas. Duovddačielggadus laktása kulturmuittuid ja kulturbirrasiid, olgolihkadeami sihke servodatlaš ja ealáhuslaš geahččanguovlluid guoskevaš árvvoštallamiidda.

8.1.2 Norgalaččat ja sápmelaččaid kulturmuittut ja kulturbirrasat

- Linnjemiin ja váikkuhusguovlluin lean dovdojuvvon automáhtalaččat ráfáiduhhton kulturmuittut, doaibmabijuiguin ráfáidahtton kulturmuittut, ođđasut áiggi kulturmuittut ja kulturbirrasat govviduvvojit. Váikkuhusguovlluin oaivvildit guovlluid, main kulturmuittuide ja kulturbirrasii sáhttet čuohcit visuála váikkuhusat. Váikkuhusguovlu lea dávjá olu stuorát go ieš doaibmabidjoguovlu.
- Kulturmuittuid ja kulturbirrasiid árvu árvvoštallo ja ovdanbukto kárttas.
- Automáhtalaččat ráfáidahtton kulturmuittuid gávdnoma vejolašvuohta almmuhuvvo ja ovdanbukto kárttas.
- Doaimmaid njuolgo váikkuhusat ja visuála váikkuhusat kulturmuittuide ja kulturbirrasiid govviduvvojit ja árvvoštallojuvvojit. Dát dahkko sihke doaibmabidjoguovllu ja váikkuhusguovllu bokte. Doaibmabidjoguovlu sisttisdoallá ovttaskas linnjenmolssaevttuid, transformáhtorstašuvvnaid ja guovlluid, maid dárbbášuvvon eará ráhkadusat gusket.
- Čielggadit oanehaččat, makkár kulturmuittuide čuohcan vejolaš hehttehusváikkuhusaid sáhtta garvit go vuogáidahtta doaimmaid.

Ovdánavuohki:

Váldit ee. oktavuoda Norgga sámediggái, leana hálldahussii ja báikkálaš virgeoapmahaččaide/gálduide. Daid osiid dahje guovlluid bokte, main orošii dokumenterema ja virgeoapmahaččaiguin / báikkálaš oassebeliiguin gevvojuvvon oktavuodadoallama vuodul leamen stuorra vejolašvuohta gávdnat dán rádjai dovdameahhtun automáhtalaččat ráfáidahtton kulturmuittuid, árvvoštallan dievasmahtto dárbbu mielde eatnama dutkama bokte.

Olgolihkadeapmi

- Čielggadit dehálaš olgolihkadanguovlluid, maida ráhkadusat sáhttet váikkuhit. Govviduvvojit olgolihkadanguovlluid dálá atnu.
- Árvvoštallo, mo ráhkadusat sáhttet váikkuhit guovlluid geavaheapmái njuolga dahje eahpenjuolga visuála váikkuhusa ja šláma bokte.

Luonddu mánggahámatvuotta

Dán fáddabire oktavuodas čielggadusas gárvvistuvvo virggálaš ja eahpevirggálaš veršuvdna, vai sáhtttá suddjet hearckes dieđut biologalaš mánggabealatvuoda guoskevaš báikediđuid giedahallama rávvagiid ja dieđuid almmustahttima guoskevaš lága § 24 mielde. Luonddu mánggahámatvuoda guoskevaš čielggadusat dahkkojuvvojit seammá oktavuodas guoskkakeahtes luondduguovlluid ja suodjalanguovlluid árvvoštallamiiguin eanageavaheami dáfus.

Luonddutiipat ja šattolašvuotta

- Gárvvistit oppalašgeahčastaga vejolaččat árvvolaš luonddutiippain ja šlájain, prioriserejuvvon šlájain ja välljejuvvon luonddutiippain, mat sáhttet čielgasit šaddat huksema váikkuhusaid vuollásažžan.
- Gárvvistit oppalašgeahčastaga Norgga jagi 2015 áittavullosaš šlájaid logahallamis máinnašuvvon dovdojuvvon šlájain ja Norgga jagi 2011 áittavullošaš luonddutiippaid logahallamis máinnašuvvon luonddutiippain, maidda ráhkadusain sáhttet leat čielga váikkuhusat.
- Hirbmat áittavullosaš, earenoamáš áittavullosaš ja áitojuvvon šlájaid registrerekeahces dihttomiid gávdnoma vejolašvuotta árvvoštallojuvvo, gč. Norgga áittavullosašklassifiseren (Norsk Rødliste for arter) 2015.

Lottit

- Gárvvistit oppalašgeahčastaga loddešlájain, mat sáhttet čielgasit headuštuvvot ráhkadusaid váikkuhussii, eandalii Norgga áittavullosaš šlájaid logahallamis 2015 máinnašuvvon šlájain ja prioriserejuvvon šlájain, ovddasvástádusšlájain, meahcásteami vuollásaš šlájain ja boralottiin.
- Árvvoštallat, mo ráhkadusat sáhttet váikkuhit Norgga áittavullosaš šlájaid logahallamis 2015 máinnašuvvon loddešlájaid, prioriserejuvvon šlájaid, ovddasvástádusšlájaid, meahcásteami vuollásaš šlájaid ja boralottiide hehttehusaid, lihkanbirrasa árvvu, roasmuovvamiid šleatgašohkaid ja hedjonan ekologalaš doaibmaguovllu hámis.

Eará eallišlájat

- Gárvvistit oppalašgeahčastaga eará eallišlájain, mat sáhttet čielgasit gártat ráhkadusaid váikkuhusaid vuollásažžan.
- Árvvoštallat, sáhtttágo ráhkadus čielgasit váikkuhit hirbmat áittavullosaš, earenoamáš áittavullosaš ja áitojuvvon šlájaid (gč. Norgga áittavullosaš šlájaid logahallan 2015) deháleamos ekologalaš doaibmaguovlluide.

Oppalašnoađuheapmi, gč. luonddu mánggabealatvuoda guoskevaš lága § 10

- Dahkat árvvoštallama das, sáhttetgo fápmolinjá ja guovllu eará dálá dahje plánejuvvon čázádat- ja energiijafidnut sihke ođđa E10 váikkuhit ovtta ovttá dahje mángga áittavullosaš dahje prioriserejuvvon šlájain ja/dahje árvvolaš, áittavullosaš dahje välljejuvvon luonddutiippa dikšunmihttomeriide.
- Árvvoštallat, šaddetgo dákkár ovdalis máinnašuvvon šlájaid/luonddutiippaid dilli ja báli ovdáneapmi váikkuhusa vuollásažžan.

8.1.3 Eanageavaheapmi

- Govvidit eanageavaheami nuppástusaid, ee. ráddjehusaid. Árvvoštallat vejolaš váikkuhusaid dálá ja plánejuvvon fidnuide, omd. Ássan-, barta- ja industriijaguovlluide ja sullasaččaide.
- Govvidit gaskavuoda eará almmolaš ja priváhta plánaide.
- Dálá ja plánejuvvon ássan odđa ráhkadusaid guoras čielggaduvvo 50 mehtera geažes gaskalinnjás.
- Čielggadit oanehaččat, makkár fidnu ollašuttimii gullelaš fievrridanordnemiid leat plánen. Vejolaš odđa infrastruktuurra dárbu govviduvvo ja ovdanbukto kárttas.
- Luonddu mánggahámatvuoda guoskevaš lága, kulturmutolága, Ramsar soahpamuša ja/dahje lávva- ja huksenlága čuovvu suodjaluvvon ja suodjaleapmin plánejuvvon guovllut ja čázadagaid suodjalanplána mielde suodjaluvvon čázadagat, mat šaddet ráhkadusaid váikkuhusaid vuollásažžan, govviduvvojit ja ovdanbuktojuvvojit kárttas. Árvvoštallo, mo doaimbidju vejolaččat váikkuha suodjalanárvvuide ja suodjalančuozáhaga huksen- ja geavahanmuttus.
- Fidnu vejolaččat dagahan stuorra oktalaš guoskkakeahtes luondduguovlluid (SNUP) geahppáneapmi almmuhuvvo meari mielde ja ovdanbukto kárttas. Vejolaš guoskkakeahtes luondduguovlluid manaheapmi ovdanbukto maiddái proseantaossosiin áššáiosolaš gielddain ja leanain.

8.1.4 Ealáhuseallima ja servodaga geahččančiegat

Báikkálaš ja guovllalaš ealáhuseallin

- Fidnu vejolaš barggolašvuodaváikkuhusat báikkálaš ja guovllalaš ealáhuseallimii, ee. bargguhisvuhtii ja lassiarvvu šaddamii, árvvoštallojit.

Boazodoallu

- Linnjemiid guoras lean guovlluid geavaheapmi boazodoalus govviduvvo.
- Árvvoštallat fápmolinnjain boahtán njuolgggo guohtumiid massimiid. Lassin guohtumiid massimiin dahkko árvvoštallan, mas váldo vuhtii doaimmaid oktasašváikkuhus, omd. báikkit, maidda evttohit bálddalaš linnjema dálá linnjáiguin, geainnuiguin, bartaguovlluiguin jed.
- Árvvoštallat, mo fidnu sáhtá váikkuhit huksen- ja geavahanmuttus guovllu atnui boazodoalus ee. johtineastagiid, šláma, lassánan johtolaga ja boazodoalu fuolahandoaimmaide čuohcán hehttehusaid (ovdamearkan olmmošresursaid lassáneami, bohccuid helikopteriin čohkkemii čuohcán áibmojohtolateastagiid jed.) bokte.
- Ovdanbukto oanehaš čeahkkáigeassu dálá fápmolinnjain ja bohccuid guoskevaš čehppodagas, ee. das, váikkuhago stoalpotiippaid välljen ja šleađgamagnehta gieltit boazodollui.

Ovdánavuohki:

Čielggadus dahkko dálá šattolašvuoda, vánddardan- ja johtinmáđijaid sihke geavaheami viidodaga sierra áiggiin guoskevaš dieđuid ja dálá fápmolinnjaid ja boazodoalu guoskevaš čehppodaga ja vejolaš dievasmahti dutkamusaide vuodul. NVE ávžžuha ahte

boazoealáhusaiguin ovttasbargojuvvo ja váldo oktavuoha boazodoallovirgeoapmahažžii (Statens reindriftforvaltning). Boazodoalu guoskevaš čielggadus laktása sápmelaš kulturmuittuid ja kulturbirrasa, eanageavaheami, olgolihkadeami ja meahcceguovlluid ávkkástallamii guoskevaš sihke molssaeavttuid ja vejolaš divvunvejolašvuodaide guoskevaš almmolaš árvvoštallamiidda.

Turisma

Guovllu turismaealáhus govviduvvo, ja ráhkadusaid vejolaš váikkuhusat turismaealáhussii árvvoštallojuvvojit.

Eanageavaheapmi

- Govvidit eanageavahandoaimma, mii čielgasit šaddá doaibmabiju váikkuhusaid vuollásažžan.
- Váikkuhusat eana- ja meahcedollui ja guohtumiidda árvvoštallojuvvojit oanehaččat.
 - čadnojuvvon viidodat
 - atnui gullevaš hehttehusat
 - váikkuhusa vuollásažžan šaddan meahcceguovlotiipat ja váikkuhus buvttadeapmái.
- Árvvoštallat fidnu váikkuhusa eará meahcceguovllu gávppálaš ávkkástallamii ja muorje-, fuođđo- ja guollevariide.

Áibmojohtolat

- Čielggadit ráhkadusaid váikkuhusaid lagaš guovllus lean rádárvuogádagaide, navigerenvuogádagaide ja áibmojohtolaga diehtojoholatuogádagaide.
- Árvvoštallat ráhkadusaid váikkuhusa lagašguovllu siviila- ja soaldátgirdingittiid seaivu ja vuolgi girdinjohtolahkii.
- Árvvoštallat, šaddetgo ráhkadusain eará eastagat áibmojohtolahkii, eandalii vuollin girdán girdinmašinnaide ja helikopteriidda.
- Čielggadit, mat áibmojohtasat leat duođalaččat mearkkašahti.

Eará teknihkalaš ráhkadusat, johtolatvuogádagat ja infrastruktuvra

- Árvvoštallat váikkuhusaid eará johtolatvuogádagaide, ee. telefierbmái ja heahtefierbmái.
- Govvidit vejolaš váikkuhusaid bealuštanfámuid ráhkadusaide ja árvvoštallat nuppástuhtindárbbuid.
- Árvvoštallat vuogádagaid huksema guovlo- ja váldegeainnuid lahkassii ja geainnuid rasttildeapmái ja dáin bohtán čuovvumušaid. Árvvoštallat huksen- ja geavahanmuttu nuppástusdárbbuid.

8.2 Šleađgamagnehta gieltit (EMF)

- Kártet ráhkadusaid, mat gaskamearalaš jahkásaš rávdnjenoađuhemiin sáhttet gártat badjel 0,4 mikrotesla magnehtagieltti vuollásažžan. Govvidit ráhkadusaid tiippaid, lohkomeari ja magnehtagieltti gievrodaga. Rehkenastimiidda biddjojiet sisa vejolaš dálá linnját, mat johtet bálddalaga plánejuvvon linnjáiguin ja govvidit dálá dili nuppástusaid.
- Buktit ovdan čoahkkáigeasu dálá fápmolinnjain ja dearvvašvuoda guoskevaš čehppodagas. Hukseheadđji atná vuolggasadjin dálá fápmolinnjaid ja magnehtagielttiid

hálddašanstrategiija, mii bohtá ovdan áššegirjjiis St.prp nr. 66 (2005-2006) ja suonjardandorvovirgeoapmahačča ávžžuhusaid, gč. www.nrpa.no.

- Jus ráhkadusat (ássanráhkadusat, skuvllat dahje beaiveruovttut) gártet badjel 0,4 mikrotlesla magnehtagiitti vuollásažžan, govvidat ja árvoštallat vejolašdoaimbijuid giitti váikkuhusa geahpedeapmin.

8.3 Nuoskun

Šlápma

Govvidit oanehaččat fápmolinnjáid ja transformáhtorstašuvnnaid sierra dálkediliin dahkan šláma.

Bázahusat ja golgan

Govvidit ráhkadusaid vejolaš nuoskungálduid ja árvoštallat nuoskunriskka. Transformáhtorstašuvnnaid buohta almmuhit oljju meari.

Juhkančáhci

Govvidit váikkuhusaid vejolaš juhkančáhce- ja vuorkáčáhcegálduide.

8.4 Dorvvolašvuohta ja válmmasvuohta

- Govvidit váikkuhusaid diliin, main ráhkadusat dahje daid vaháguvvan sáhttet dahkat dorvvolašvuođariskka servodahkii dahje birrasii.
- Govvidit ja árvoštallat ráhkadusaid sturrodaga ja sajušteami boahttevuođa ravddamus dálkediliid dáfus.

Ilmoituksen laatijat:

Multiconsult

Postboks 265 Skøyen
0213 Oslo

JØSOK PROSJEKT AS

Postboks 169 Kokstad
5863 Bergen